

Zes Duitse bigshots in Brussel

De invloedrijkste Duitsers van de Europese Unie

Achtergrond - 17 januari 2007 - Auteur: Jonathan Witteman

In tegenstelling tot hun collega's in Berlijn staan de Duitse bestuurders van de Europese Unie slechts zelden in het middelpunt van de belangstelling. Maar achter de Brusselse schermen spelen zij een cruciale rol. Een introductie.

Günter Verheugen: EU-zwaargewicht met onvermoede charmes

De minst onbekende Duitse politicus in Brusselse dienst is ongetwijfeld Günter Verheugen (SPD), de grote man achter de uitbreiding van de Europese Unie van vijftien naar 25 lidstaten. De 62-jarige Verheugen werd in 1999 door bondskanselier en partijgenoot Gerhard Schröder naar voren geschoven als opvolger van de eurocommissaris voor de Europese uitbreiding Hans van den Broek. Voordien was Verheugen zestien jaar lang lid geweest van het Duitse parlement. Als eurocommissaris leverde Verheugen in 2004 een huzarenstuk door tien nieuwe lidstaten (de Baltische Staten, Polen, Tsjechië, Hongarije, Slovenië, Slowakije, Malta en Cyprus) succesvol de EU binnen te loodsen.

Met het aantreden van de voormalige Portugese premier Barroso als voorzitter van de Europese Commissie in november 2004 werd Verheugen benoemd tot Europees Commissaris voor Industrie- en Ondernemingsbeleid en tevens tot vice-president van de Europese Commissie. Opzien baarde Verheugen in oktober 2006 met felle kritiek op het ambtenarenapparaat van de Europese Commissie, dat in zijn ogen te machtig is. Daardoor moeten de 25 eurocommissarissen zich noodgedwongen vooral bezighouden met het controleren van hun ambtenaren. "En vaak verliezen we die controle", aldus Verheugen in een interview met de Süddeutsche Zeitung, dat hem in ambtenarenkringen niet in dank werd afgenomen.

Nog diezelfde maand kwam de eurocommissaris verder in het nauw toen hij ervan beschuldigd werd zijn vermeende minnares, de econome Petra Erler, hoogstpersoonlijk aan een topbaan bij de Europese Commissie te hebben geholpen. De getrouwde Verheugen ontkende ten stelligste, maar de publicatie van vakantiefoto's van een slechts in een witte honkbalpet gehulde Verheugen, over het Litouwse strand struinend met Erler, deed zijn zaak weinig goed. Gefluisterd wordt dat het uitlekken van de foto's een wraakactie is van de door

Verheugen zo bekritiseerde ambtenaren.

Martin Schulz: met de groeten van Berlusconi

Bij het grote publiek werd europarlementariër Martin Schulz (1955) vooral bekend om zijn aanvaring met Silvio Berlusconi in 2003. Schulz bekritiseerde 'de Kaaiman', op dat moment behalve premier van Italië ook kersvers voorzitter van de Europese Raad, tijdens een zitting van het Europese Parlement om zijn dubbelrol als regeringsleider en mediamagnaat. Berlusconi diende Schulz op onorthodoxe wijze van repliek: "Meneer Schulz, ik ken een man in Italië die een film maakt over de nazi-concentratiekampen. Ik zal u voorstellen voor de rol van kapo. U zou geknipt zijn." De vergelijking met een kapo, de benaming voor een gevangene in een concentratiekamp die in ruil voor bepaalde privileges toezicht moest houden op zijn medegevangenen, viel niet in goede aarde. De diplomatieke rel die na Berlusconi's uitlatingen ontstond kon pas na bemiddeling van bondskanselier Gerhard Schröder en de (later weer teruggenomen) excuses van Berlusconi worden bezworen.

De aanvaring heeft de politieke carrière van de voormalige boekverkoper uit het Noordrijn-Westfaalse Hehlrath verre van geschaad. Na tien jaar in het Europese Parlement werd Schulz in 2004 benoemd tot fractievoorzitter van de Partij van de Europese Sociaaldemocraten, de op een na grootste partij in het Europese Parlement. Schulz betitelt vrijheid, democratie en sociale rechtvaardigheid als zijn belangrijkste politieke principes. Ondanks zijn succes is Schulz in elk geval op één punt niet te benijden: de vroegere speler van het Duitse nationale jeugdelftal is groot fan van de roemruchte, maar noodlijdende voetbalclub 1. FC Köln, dat momenteel in de grauwe middenmoot van de Duitse 2. Bundesliga bivakkeert.

Elmar Brok: hobbyist met connecties

Het leven van europarlementariër Elmar Brok (1946) werd ooit door Helmut Kohl als volgt beschreven: "Geboren, getrouwd, europarlementariër." Ondanks een dienstverband dat inmiddels al meer dan een kwart eeuw duurt, zegt christendemocraat Brok zijn lidmaatschap van het Europees Parlement nochtans niet als werk te zien, maar als een hobby. Naast europarlementariër is Brok Senior Vice President for Media Development bij het Duitse mediaconglomeraat Bertelsmann, een nevenactiviteit die hem in de Duitse pers op de nodige kritiek is komen te staan. Hoewel Brok, in een vorig leven nota bene journalist, nooit een geheim van zijn baan bij Bertelsmann heeft gemaakt, kan hij de kritiek op zijn tweede carrière maar moeilijk waarderen. Zo zorgde hij er persoonlijk voor dat Hajo Friedrich, correspondent voor de Frankfurter Allgemeine Zeitung in Brussel, na een kritisch stuk over Brok voortaan alleen nog maar over economie mag

schrijven.

Brok, in 2003 verkozen tot Europeaan van het jaar, heeft door de jaren heen binnen het Europees Parlement een duizelingwekkend scala aan functies bekleed. Zo was hij nauw betrokken bij het opstellen van de Europese Grondwet, die in 2005 door de Franse en Nederlandse bevolking verworpen werd. Ook zet Brok zich in voor het project 'Europa eine Seele geben', dat zich uitspreekt voor een bepalende rol van de Europese cultuur bij de eenwording van Europa. Verder staat Brok in Brusselse kringen vooral bekend om zijn uitgebreide netwerk: zijn mobiele telefoon zou meer telefoonnummers bevatten dan het toestel van Frits Barend.

Hans-Gert Pöttering: nog geen Bekende Duitser

Hans-Gert Pöttering (1945) is vanaf dit jaar voorzitter van het Europees Parlement, als opvolger van de Catalaanse socialist Josep Borrell. Daarnaast voert de fanatieke kaarter en zwemmer als fractievoorzitter van de Europese Volkspartij, de grootste partij in het Europees Parlement, de scepter over 246 christendemocratische fractieleden uit geheel Europa. Pöttering was drie jaar lang professor aan de universiteit van Osnabrück, alvorens hij in 1979 toetrad tot het Europees Parlement. De schrijver van verscheidene boeken over de Europese eenwording wordt door partijgenoten geprezen als een hoffelijk leider met een groot politiek Fingerspitzengefühl.

Volgens critici ontbreekt het Pöttering echter aan profiel. Dat de katholieke dan ook noch in Brussel, noch in Berlijn op straat herkend wordt, heeft hem naar eigen zeggen lange tijd buitengewoon geërgerd. Wat betreft het thema-Turkije ontbreekt het Pöttering in ieder geval niet aan gezicht: Pöttering is tegen Turkse toetreding tot de EU. In een interview met Het Financieele Dagblad zei Pöttering: "Persoonlijk ben ik tegen Turks lidmaatschap. Het bedreigt de Europese identiteit als we andere culturen opnemen. Het kan het einde van de Europese Unie betekenen."

Johannes Laitenberger: Barroso's organist

Johannes Laitenberger (1964) is de woordvoerder van de Europese Commissie. De uit Hamburg afkomstige Laitenberger, die elf jaar in Portugal woonde, behoort tot de naaste vertrouwelingen van EC-voorzitter Barroso. Laitenberger staat te boek als een van de grootste politieke talenten van Brussel. Begin jaren negentig assisteerde hij aan de Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn nog de gelauwerde Duitse staatsrechtgeleerde Josef Isensee, waarna hij in 1996 in dienst trad bij de Europese Unie. Daar rees zijn ster razendsnel. De domineeszoon had een groot aandeel in onder meer de formulering van de

zogenoemde 'Lissabonstrategie', een actieplan dat van Europa tegen 2010 de meest dynamische kenniseconomie ter wereld moest maken.

Naast zijn politieke leven is Laitenberger een trouwe bezoeker van de Duitse evangelische kerk in Brussel, waar hij geregeld achter het orgel te bewonderen valt. Daarnaast is de Duitser een groot liefhebber van het werk van Franz Kafka. Wat deze voorliefde voor de schepper van de in een bureaucratische nachtmerrie verzeilde Josef K. zegt over Laitenbergers visie op de Europese Unie, moet de lezer dezes zelf maar invullen.

Günter Gloser: Europeaan tegen wil en dank

De SPDer Günter Gloser (1950) werd in november 2005 door de kersverse Bondskanselier Angela Merkel tot staatssecretaris van Europese Zaken benoemd. Daarvoor was hij gedurende vijf jaar het Europese gezicht van de SPD in de Bondsdag, waarbij hij zich voornamelijk met het Middellandse Zeegebied bezighield. Gloser is groot voorstander van de Europese Grondwet, daar een verenigd Europa voor hem gelijk staat aan "vrede, zekerheid, vrijheid en welvaart". Hij neemt ons daarom het Nederlandse 'nee' niet in dank af.

Glosers liefde voor Europa is nog pril. Naar eigen zeggen kwam hij pas met dit thema in aanraking toen hij in 1994 lid werd van de Bondsdag. Toen daar alleen een plek bij de Europese afdeling voor hem over bleef, verliet hij noodgedwongen zijn eerste grote liefde: sociale zaken. De geboren Neurenberger meldde zich na zijn studie rechten onmiddellijk bij het federale arbeidsbureau, waar hij zich in ruim tien jaar flink omhoogwerkte. Als negentienjarige werd Gloser, geïnspireerd door Willy Brandts Friedenspolitik, lid van de SPD. Behalve aan de partij heeft de evangelische lutheraan zijn hart aan Neurenberg verpand. Van 1997 tot 2004 vertegenwoordigde hij in de Bondsdag daarom ook zijn geboortestad.

Hoewel de besnorde Gloser de indruk wekt met zijn baan getrouwd te zijn, heeft hij ook nog een vrouw, twee kinderen en diverse hobby's. Zo leest hij graag moderne literatuur en houdt hij van rock, jazz, klassiek en wereldmuziek. Hij bakt graag taarten, bij voorkeur met slagroom. Ter compensatie rent of fietst Gloser op mooie dagen door de bergen.

Jonathan Witteman en Leonie van Nierop zijn medewerkers van het Duitslandweb.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3573/zes-duitse-bigshots-in-brussel>